

JOSEP JUNYENT I RAFART (1930-1993)

El 16 de gener de 1993 morí a Vic mossèn Josep Junyent i Rafart, víctima d'un càncer. Des del gener de 1991 era soci numerari de la «Societat Verdager», en les tasques de la qual malauradament pogué participar poc a causa de la malaltia, que li fou diagnosticada el setembre del mateix 1991.

Josep Junyent havia nascut a Vic el 14 de juliol de 1930 i féu la carrera eclesiàstica al Seminari vigatà. Ja d'estudiant freqüentà el Museu, l'Arxiu i la Biblioteca Episcopals de Vic de la mà del seu oncle, el Dr. Eduard Junyent i Subirà, que n'era el conservador. Ben aviat manifestà un acusat interès per l'art, que el dugué a participar en activitats de grups joves de la seva ciutat com «Els 8» (1946-1958). També l'atregueren certes branques de les ciències naturals, el conreu de les quals gaudia d'una vella tradició a Vic almenys des del segle XIX; aquest interès es concretà en una important col·lecció de papallones que anà aplegant al llarg de la seva vida. La dedicació de Josep Junyent a la literatura fou primerenca: el 1945 guanyà el primer premi a la millor evocació d'un personatge de *Canigó* en el Certamen Literari celebrat a Folgueroles amb motiu del centenari del naixement de Verdager. Formà part del grup d'estudiants del Seminari de Vic que publicaren l'antologia de poesia *Estudiants de Vic, 1951*, encapçalada per una carta-pròleg de Carles Riba a un membre del grup, Antoni Pous; com els seus companys, sempre reconegué el mestratge de Riba. La revista que s'editava al Seminari, «Plantel», li acollí alguns articles de tema literari o sacerdotal entre 1947 i 1952. El 27 de juny de 1954 fou ordenat sacerdot i, el mes següent, nomenat vicari de Calldenes (Osona), càrrec que compaginà, durant els cursos 1954-55 i 1955-56, amb els estudis dels cursos comuns de Filosofia i Lletres a la Universitat de Barcelona. Posteriorment es traslladà a Roma on es llicencià en Teologia i en Arqueologia a la Universitat Gregoriana i començà els cursos de Doctorat al «Pontificio Istituto di Archeologia Cristiana». Tornà a Catalunya el 1961 i, a l'agost, fou nomenat consiliari comarcal de l'Acció Catòlica de Manresa i vicari de l'església del Carme d'aquella ciutat. Allí exercí, fins a la mort, una intensa activitat pastoral, de docència (a l'Escola Tècnica Universitària minero-metal·lúrgica i a l'Escola de Teologia) i cultural, especialment literària (a través de conferències,¹ tertúlies, cursos i col·laboracions a les revistes «Bages» i «Faig» i al periòdic «Regió 7»). A Manresa jugà un paper important en el terreny cívic durant el franquisme, protegint i estimulant activitats i sec-

tors, fins i tot d'ideologia ben diferent de la seva, que es movien en el límit o plenament dintre de la clandestinitat. Fou consiliari diocesà del bisbat de Vic del Moviment de Cursets de Cristiandat. Dirigi des del primer número (juny de 1969) fins al 45 (desembre de 1976) la revista «Presbyterium, Quaderns de Pastoral» que, a partir del número 23 (abril de 1973), passà a titular-se simplement «Quaderns de Pastoral», on publicà editorials, «primeres planes», articles de tema sacerdotal i alguns d'interès literari. Col·laborà a «Qüestions de vida cristiana». Al 1989 li fou atorgat el «Premi Bages de Cultura».

L'obra poètica de Josep Junyent ha restat, per voluntat pròpia, en bona part inèdita. L'alt nivell d'exigència que s'autoimposava fou, segons que sembla, el motiu d'aquesta reserva. El seu interès per la poesia es manifestà, a més, en forma de traduccions i de treballs crítics. Tampoc en aquest darrer terreny no es prodigà gaire pel que fa a l'edició. Això no obstant, la seva participació o col·laboració amb grups i en activitats literàries, especialment a Manresa, s'ha fet sentir de manera clara. La seva obra d'investigació coneguda posa de manifest una sòlida categoria intel·lectual, amb treballs molt documentats, que li permeté formular interpretacions de fenòmens històrics i literaris que, per bé que controvertibles, han de ser necessàriament presos en consideració. Els darrers anys s'interessà especialment per la figura del canonge Jaume Collell, interès que donà l'obra més significativa de la capacitat erudita de Junyent (*Jaume Collell i Bancells: les campanyes patriòtico-religioses [1878-1888]*),² i per Verdaguer, sobre els papers relatius a la pràctica d'exorcismes del qual treballà fins poc abans de morir.

Bibliografia literària i erudita de Josep Junyent i Rafart

Creació literària

Poemes «Presència de Déu», «Deus charitas est», «Déu creador», «Els àngels», «El somni inacabable», «Aquesta tarda», «Oració del matí de tardor», «Retorn dels bous a hora de posta», «Madona», «Sacerdoci», dins *Estudiants de Vic* 1951.

Poema «Qui ho gosa dir que t'ha robat la sort?...», al recordatori de defunció de Josefina Duran Gudiol; octubre de 1951.

Hores de la Plana (conjunt de quatre poemes: «Oració del matí de tardor», «Aquesta tarda...», «Retorn dels bous a hora de posta» i «Record de les amples tardes d'estiu»; 1r premi de poesia del II Certamen Literari de la Plana de Vic), «Roda de Ter», Festa Major 1952.

Poema «Eucarística» dins Joaquim MOLAS [ed.], *Nómina incompleta de la joven poesia catalana I*, «Bages» 41, juliol 1956, p. 10.

Poema «Porta'm al teu desert buit de colors i faula...», «Inquietud» 6, agost 1956, p. 7, i «Bages»³ 49, març 1957, p. 9.

Poemes «VII. "Tu i jo varem plorar folls de malenconia..."» i «II-23. "Porta'm al teu desert buit de colors i faula..."», dins *Quarta Antologia Poèti-*

ca Universitària 1952-1956, Barcelona, «Els llibres de l'Òssa Menor», 29, 1956, pp. 29-30.

Poema «Ja que els rosers de maig acoloren els murs...», dins *Corona literària oferta a la Mare de Déu de Montserrat*, Abadia de Montserrat, 1957, p. 277.

Poema «Sacerdoci», dins Armand QUINTANA [ed.], *La poesia vigatana*, «Inquietud» 20, octubre 1960, p. 11.

Poema «Deus meus», de finals dels anys seixanta, llegit al funeral de Josep Junyent a Manresa el 19 de gener de 1993.

El fill del Marinello (conte/paràbola), «Quaderns de Pastoral» 24, juny 1973, pp. 275-288.

Poemes «Com una única rosa...», «Crist vivent», «Cua de garsa» i «Funeral de família», datats el 1951, 1952, 1963-64 i 1969, precedits d'un text d'auto-presentació, dins Josep GRAU i COLELL, *Antologia de sacerdots poetes*, Zuric, 1975, pp. 174-181.

Fragments del poema «Crist vivent» dins *Josep Junyent i Rafart*, «Full diocesà», Tarragona-Vic-Solsona, núm. 4.020, 1 de maig de 1988.

Traduccions de poesia

Dues versions de R. M. Rilke (versions dels poemes «Aus einem April» i «Frühe Gedichte»), «Inquietud» 22, agost 1961, p. 16.

Friedrich Hölderlin. Tres poemes (versió de «Heidelberg», «Die Götter / Els Déus» i «Die Eichenbäume / Els roures»), «Faig Arts» 31, 1990 (?), pp. 5-10.

Obra crítica i d'investigació

Sant Pere de Casserres, «Ausa» I, 1954, pp. 397-403.

J.V. Foix, poeta surrealista, «Inquietud» 1, agost 1955, pp. 3-4.

Francesc Fontanella, un punt de partida de «L'Atlàntida» de Verdaguer, «Bages» 113-114, juliol-agost 1962 (pp. 18-20), i 115-116, setembre-octubre 1962 (pp. 6-7 i 16).⁴

Antologia. Jaume Collell i Bancells, «Presbyterium. Quaderns de Pastoral» 7, agost de 1970, pp. 55-74.

Antologia. Josep Carner i Puig-Oriol, «Príncep dels poetes», «Quaderns de Pastoral» 27, desembre de 1973, pp. 637-666.

Antologia. Francesc-Vicenç Garcia, «El Rector de Vallfogona», «Quaderns de Pastoral» 36-37, juny-agost 1975, pp. 211-254.⁵

La cançó de «La pau d'Alcalà», «Faig» 3, octubre 1975, pp. 21-25. Reproduït, amb el títol *Un fragment èpic prosificat del «Libre dels Feys»*, a N. GAROLERA [cur.], *Anàlisis i comentaris de textos literaris catalans*, I, Barcelona, Curial, 1982, pp. 41-52.

Els anys romans i l'aportació a l'arqueologia romana (sobre E. Junyent), «Ausa» VIII, 1979, p. 380-386.

Lectura d'Eugenio Montale, dins *Poetes del segle XX*, «Faig, col·lecció literària» I, Manresa, 1984, pp. 35-48.

«Joia», en la poesia de Carles Riba, «Faig» 23-24, maig 1985, pp. 91-162.

Introducció succinta al «Canigó» de Verdaguer, «Catequesi» 74, juliol-agost 1986, pp. 15-19.

La segona gran Campanya del Catalanisme Catòlic Conservador: la restauració de Ripoll, dins *Cloenda de l'onze centenari del Monestir de Santa Maria de Ripoll*, Ripoll, Patronat del Monestir de Sta. Maria de Ripoll, 1989, pp. 59-66.

Jaume Collell i Bancells: les campanyes patriòtico-religioses (1878-1888), «Ausa» XIII, 1989, pp. 257-408; edició en volum: Vic, Patronat d'Estudis Ausonencs, 1990.

Tres homes i una sola línia, dins *Record de la Jornada Diocesana de commemoració del centenari del Museu Episcopal i del trasllat al Claustre de la Catedral de les restes de l'inspirador i conservadors del Museu*, *El canonge Jaume Collell i Bancells, Mn. Josep Gudiol i Cunill, Dr. Eduard Junyent i Subirà*, Vic, 6 d'octubre 1991.

Entrades «Collell i Bancells, Jaume», «mestís» i «Verdaguer i Santaló, Jacint» del *Diccionari d'Història de Catalunya*, Barcelona, Ed. 62, 1992, pp. 263-264, 680-681 i 1106-1107.

De la gran dignitat de l'acostament entre Jaume Collell i Valentí Almirall en 1882-1885, «Revista Catalana de Teologia» XVII / 1-2, 1992, pp. 215-256.

Introducció a Jacint VERDAGUER, Visions i exorcismes I. Visions de Teresa, Barcelona, Ed. Barcino, en premsa.

Pere Farrés

Notes

1. D'entre les moltes conferències que dictà, hom té notícia documental almenys de dues: *Natura i Abstracció en l'art*, al Cercle Artístic de Manresa, 31 de març de 1963; ressenyada a «Bages» 121-122, març-abril 1963, p. 14, dins l'article sense signar *Dues conferències sobre art. I Aportació de l'Església al Nacionalisme català*, a la Sala Plana de l'Om (Manresa), 20 de febrer de 1992, dins el cicle «Nacionalisme» organitzat per l'Escola de Teologia i la Caixa d'Estalvis de Manresa.

2. Vegeu-ne la ressenya d'Isidor Cònsul a «Anuari Verdaguer 1990», pp. 245-249.

3. «Porta'm al teu desert...» s'havia d'haver publicat als «Anals de la Cultura Igualadina» el 1956 en una tria de quatre poetes (Carner, Foix, Espriu i Junyent) que havia preparat Joaquim Molas. La censura ho impedí i Molas optà per passar els poemes escollits a la revista «Bages». Vegeu el relat d'aquests fets a Rosa M. DELOR, *Reflexions i notícies sobre els primers hai-kús de Salvador Espriu*, dins *Estudis de*

Llengua i Literatura Catalanes/XIII. Miscel·lània Antoni M. Badia i Margarit, 5, Barcelona, PAM, 1986, pp. 307-313 (treball reproduït a Rosa M. DELOR, *Salvador Espriu o «el cercle obsessiu de les coses»*, Barcelona, PAM, 1989, especialment pp. 206-212).

4. La revista «Bages» li publicà, a més, algun article de temàtica no literària, com *La Litúrgia de l'Advent-Nadal*, núm. 118, desembre 1962, p. 4. Així mateix el periòdic «Regió 7», amb articles com *Després d'una revolució de tardor*, 9 de juny de 1991, p. 8. En aquest darrer periòdic publicà la secció setmanal «Llegir costa» del 5 de desembre de 1981 al 3 de juliol de 1982 (vegeu l'article *Des de l'essència de l'art* de Lluís Calderer a «Regió 7», 30 de maig de 1993, pp. 4-5 del suplement «...idees»).

5. Des del començament, «Presbyterium» i «Quaderns de Pastoral» publicaren en alguns números antologies d'autors, a vegades amb taules cronològiques incorporades, sovint sense signar. Junyent signa la dedicada a Jaume Collell; a la de Francesc-Vicenç Garcia consta «(Antologia preparada per J.J.)». La de Carner és anònima; li atribueix, però, Josep M. Totosaús, director de «Quaderns de Pastoral» a partir del núm. 46, en la necrològica dedicada a Josep Junyent en aquella revista, núm. 133-134 (pp. 56-57).